مارکسیزم لەهەزارەی نوێدا

ئازاد خدر

پێشکەوتنی مرۆڤو قەیرانە کوشندەکانی لەگەڵ هاتنی هەزارەی سێیەمدا هاوکات بوون. تەکنەلۆژیای نوێ دەرفەتی بۆ توانستی مرۆڤ ڕەخساند لەپێناو دامەزراندنی کۆمەڵگەی بێ چین classiess کە لەسەر هاوکاری هاوبەشو هارمۆنیاو سوپەر هاوبەندی بونیاد دەنرێ. لەڕاستیدا گەر ئاستەنگەکانی سەرمایەداری نەبوویایە کە بریتین لە موڵکداری تایبەتی (الملکیة الخاصة) و دەوڵەتی‌نەتەوەیی nation state، ئەوا دەمانتوانی بەهەشتێك بۆخۆمان دروستبکەین،ئەمە بیرۆکەیەکی یۆتۆپی نییەو بەدیهێنانی مەحاڵ نییە ئەگەر سەرمایەداریو چەوساندنەوەی ئابووریو فەوزاو شەڕو شۆڕەکانی وەك ئەوەی لە یوگسلافیای پێشوودا روویدا نەبوونایە. وێڕای هێزە گەورەکەی جەماوەرو چینی کرێکار لەشۆڕشی ئۆکتۆبەری 1917ی رووسی، مرۆڤایەتی نەیتوانی ئەو خەونە بەدیبێنێ. دەبێ ئەوەش بڵێین، ریفۆرمخوازەکانو ستالینییەکان خیانەتیان لە شۆڕشەکانی ئەڵمانیاو چینو ئیسپانیا و فەرەنسا پاش شۆڕشی ئۆکتۆبەرو شۆڕشەکانی دوای جەنگی دووەمی جیهانی کرد، هەرچەندە ئەوروپای رۆژهەڵاتو چین کەپاش ئەو جەنگە لە سەرمایەداری رزگاریانبوو، بەڵام رژێمێکی تۆتالیتاری لەسەر شێوەی ستالینیزمی روسی هێنایە ئاراوە. پێویستی ئەو رژێمە بە دیموکراتیەتی چینی کرێکار کە بۆ خودی بەرەوپێشچوونی سۆسیالیزم گرنگ بوو، بووە مایەی هەرەسهێنانی ئەو وڵاتانە لەنێو بیرۆکراتیەتو دژە شۆڕشی سەرمایەداریدا. ترۆتسکی پێشتر پێشبینی ئەوەی کردبوو کە بیرۆکراتیەتی ستالین بیەوێو نەیەوێ لەقازانجی سەرمایەداریدایە. لەسەدەو هەزارەی نوێدا لەنێو جیهانگەریدا سەرمایەداری توانی بەسەر ئەو قەیرانە فاندەمێنتالانەدا کە مارکس ئاماژەی بۆ کردبوون، زاڵبێ- لەڕێگای بازاری جیهانیدا کە پێی دەگوترێ گلۆبالیزێشن (جیهانگەریی)- لەسەر حسێبی کۆنترادیکشنە (تناقضات) — ناکۆکیەکان) نوێو قووڵەکانی جیهانگەری بووە قەدەرێك بۆ مرۆڤایەتی بەهۆی پارەی زۆرو بازرگانیەوە، بەتایبەتی لەوڵاتە پیشەسازییەکانو تەکنەلۆژیای زانیاری (تەکنەلۆژیای مەعلومات)دا. پێش 150ساڵ (مانیفیستۆی کۆمیونیست) ئاماژەی بەوەکردووە کە سەرمایەداری نزیکبۆتەوە لە کۆنسینتریشن (تمرکز) و کۆنترالیسێشن (تناقض)ی سەرمایە. لەژمارەی رۆژی (1999/12/20)ی رۆژنامەی گاردیان هاتووە کە (کۆمپانیای مایکرۆسۆفتو دێل Dell و ئینتل intel و سیسکۆ cisco بەتەنیا گەورەترین سەرمایەی ئابوورین لە جیهاندا). بەڵام سەرهەڵدانی قەیران لەهەر وڵاتێکدا کاردەکاتە سەر هەموو جیهان بۆنموونە قەیرانی ئاسیا چووە نێو روسیاو ئەمریکای لاتینییەوەش. لەکاتێکدا کە وۆلستریت wall street و سیتی city و داوجۆنز Dow jones و ناسداك Nasdaq لەباشترین دۆخیاندان. واتە عاجباتیەکانی جیهانگەریو شۆڕشی نوێی تەکنەلۆژیا یاسا فاندەمێنتالەکانی (ئەسلییەکانی) سەرمایەدارانی نەگۆڕیوە. راستە سەرمایەداری پاش 1945 شێوەی ژیانێکی نوێی خولقاندووە بەهۆی بەربڵاوی بازرگانی جیهانیو وەبەرهێنان لەجیهانی سێیەمدا، بەڵام ئەمە ئێستا گەیشتونەتە بەربەستێك و ململانێیەك بۆ دۆزینەوەی بازاری نوێ. دەوڵەتە هەژارەکان لەلایەن حەوت زلهێزەکانەوە G7 دەگوشرێنو فڕێدەدرێنە نێو نەهامەتیو دابڕانیان لەنەتەوەو بەرژەوەندیو بازارەکانیان بۆ ئەوەی ببنە نێچیرێکی ئاسان بۆ IMFو بانکی جیهانی. بۆ نموونە وێڕای مقۆمقۆ لەبارەی (رینیسانسی ئەفریقی) بەڵام ئەم کیشوەرە ئێستا قووڵترین قەیران بەخۆ دەبینیو 600ملیۆن کەس لەژێر ئاستی هەژاریدا دەژینو لەنەوەدەکانەوە 13وڵاتی ئەفریقی ناچار بوون لەژێر فشاری پرۆگرامی IMF بودجەی تەرخانکراویان بۆ بواری پەروەردەو فێرکردن رابگرنو بواری ناوبراو بدەنە دەست کەرتی تایبەتەوە، بەڵام لەهەمان کاتدا 7بلیۆن دۆلار بۆشەری نێوان وڵاتانی کیشوەرەکە ساڵانە ئامادەدەکەن، کە شەڕێکە لەبەرژەوەندی دەسەڵاتو مۆرالیتی (ئەخلاق) ئیمپریالیەتدایە. ئێستا جیهانی سێیەم ئۆقرەیی بەچاوی خۆی نابینێ چونکە لەرابردوودا شۆڕشەکەی لەپێناو ئازادیو رزگاربوون لە کۆلۆنیالیەت، تیۆری (دوو قۆناغی شۆڕش two stage) ستالینی پشگیریدەکرد، کە بووە هۆی پەراوێزکردنی شۆڕشی سۆسیالیزمی ئەو جیهانەو وەرچەرخانی بۆ شۆڕشی (دیموکراتی نەتەوەیی). ئەم هاوپەیمانیەتە کوێرانەیە بووە مایەی نسکۆی شۆڕشی جیهانی ناوبراو هەر لەئاسیاوە تا دەگاتە رۆژهەڵاتی نێوین، ئەمەش بووە هۆی سەرهەڵدانی درندەترین شێوەی ئیسلامی فاندەمێنتالیزم (ئوسولی). هەرچۆنێك بێت، نسکۆی ستالینیزمو قەیرانەکانی فاندەمێنتالیزم بۆ نموونە لە ئێران، رەنگە دووبارە زەمینە خۆشبکەن بۆ گەڕانەوەی بیرۆکە بلیمەتەکانی لینینو ترۆتسکیو شۆڕشی بەردەوام. تەنها شۆڕشی سۆشیالیزم بە رابەرایەتی چینی کرێکارو بەهاوپەیمانیەتی جوتیارە هەژارەکان، جیهانی ناوبراو دەگەیێنێتە لێواری ئازادیەوە. لە روسیای ئێستاش دا، رژێمی مافیای سەرمایەداری کە دەرچووی بیرۆکراتیەتی ستالینە، سەرجەم دەسکەوتەکانی شۆڕشی ئۆکتۆبەری بۆ نموونە نەهێشتنی بێکاریو خزمەتگوزاری تەندروستی خۆراییوخانوبەرەی هەرزان لەناودا و جەماوەری خستە نێو تارماییو گێژەنی سەرمایەداری هەزارەی نوێوە. لەدەوڵەتە میترۆ پۆلیتەکانی رۆژئاواشدا، بەتایبەتی لە بەریتانیا مەیلی هەڵوەشاندنەوەی نەتەوە dentionalisation و بێنیزامی deregulaion و هەرچی دژی چینی کرێکارە، لە ئارادایە. تیژی دژە شۆڕش counter revolution لە بازاڕی کاردا، رەنجی خەڵك خەستترو خێراتر دەکاتەوەو سیستەمی وەبەرهێنانی رەقو وشك بەرهەمدێنێ، ئەمەش کاریگەری نەك هەر لەسەر کرێکارە (شەپقە شینەکان) بەڵکو لەسەر (شەپقە سپیەکان)ی پرۆلیتاریاش دەبێ. واتە دزینی رەنجی چینی کرێکار، هێزی هەڵسوڕێنەری سەرمایەداریەو سەرچاوەی نایەکسانییە. هەزارەی نوێ بۆ ئێمە مانای چڕو پڕبوونەوەی کارەو نەبوونی ئاسایشەو نارەحەتییە، مارکس دەڵێ: ئاگایی پەیوەستە بە بارودۆخەکەیەوە، کەواتە ئەم بارودۆخە نوێیەی سەرمایەداری زەمینە خۆشدەکات بۆ بەهێزترین تەقینەوەی کۆمەڵگەو بزووتنەوەی نوێی شۆڕشگێڕی. گەشانەوەی سەرمایەداری لەدوای جەنگی دووەمی جیهانەوە- هۆیە سیاسییەکەی دەگەڕێتەوە بۆ نسکۆی شەپۆلی شۆڕشگێڕانەی دوای ئەو جەنگە کە لە رووی دیالێکتیکەوە مەترسییەکانی 1930ی رەواندەوە. وێڕای پتربوونی هێزو ئاگایی چینی کرێکار لەچوارچێوەیەکی گلۆبالدا (جیهانیدا) و لەجیهانی سێیەمیشدا، بەڵام سەرنەکەوتنی شۆڕشی سۆشیالیستی لە 80ساڵەی رابردوودا، رەنگە هۆیەکەی بگەڕێتەوە بۆ بەرپرسانو سەرکردەکانیو قەیرانی سەرکردایەتی نێو بزووتنەوەی شۆڕشگێڕی: فاکتەری خودیی subjective لەمارکسیەتدا، کە کلیلی بەردەوامبوونی سەرمایەدارییە. هەرچەندە نشوستی سەرکردایەتی ریفۆرمیزم (چاکسازی)و ستالینیزم بووە مایەی بێزاریو نائومێدیمان، بەڵام قەیرانە کوێرەکانی سەرمایەداری لەئاستی جیهاندا لەوانەیە دەرفەتێك بۆ شۆڕشی سۆشیالیستی برەخسێنن. لەبەریتانیا حکومەتەکەی (بلێر) سیاسەتە ستانداردەکەی سەرمایەداری بەزاندو بەمەش ئاستی خۆی گەیاندە ژێر ئاستی حزبی (تۆری tory)، ئەمەش وەهمە بەربڵاوەکەی خەڵکی رەواندەوە کە لەئەنجامی هەڵبژاردنەکەی ئایار/ حوزەیرانی رابردوودا بەدەرکەوت. هەڵبەتە کاردانەوەی چینی کرێکار دژی ئەم سیاسەتە (پێش سەرمایەداریە Pro capitalist)ی بلێر حەتمیە لەماوەی داهاتوودا بەهەمان شێوە، لەئەوروپای رۆژئاواداو لەیاباندا هاوکات لەگەڵ بەدیارکەوتنی قەیرانە قووڵەکانی سەرمایەداری، سۆشیال دیموکراتەکان لەگەڵ سیاسەتی پرۆکاپیتالیست (پێش سەرمایەداری)دا ئاوێتە بوون، کەچی حزبە کۆمۆنیستەکان لەسەر رێگا کارەساتئامێزەکەی ریفۆرمیزم بەردەوامبوون. ئەم رەوشە لەرووسیای (یەلسنو پۆتین)دا سەیرو سەمەرەترە. هەزارەی نوێ دیدگای نوێ بۆ گۆڕانکاری دەخاتە بەردەم چینی کرێکارەوە. ئێستا وەك سەردەمی 1914- 1939 نییەو هەرەشەی ئەتۆمیی لەئارادایە، بەڵام جیهان لە 1945ەوە تەنیا 17 رۆژی ئاشتی بەخۆوە بینیوە، واتە شەڕ لێرەو لەوێ هەر روویداوە لەدوای هەرەسی (ستالینیزم) دوە پەیوەندیە جیهانییەکان بەهیچ شێوەیەك ئۆقرەیی بەخۆ نەبینیوە، ئەمەش پێشبڕکێی نوێ بۆ خۆپڕچەککردنی arms race لێکەوتەوە، بۆ نموونە یەکێتی ئەوروپا EU ، 60000سەربازی بۆ (کاردانەوەی خێرا) لەدەرەوەی هێزەکانی ناتۆ NATO ئامادەکردووە لەدژی (شۆڕشی کۆلۆنیالی)!. خوێنی ساردو بیرەحمانەکەی ئیمپریالیزم بەشێوەیەکی گرافیکی لە بۆمببارانکردنی عێراقو یوگسلافیادا بەرجەستە دەبێ کە ملیۆنەها منداڵو خەڵکی مەدەنی تێدا مردنو ژێرخانیان بۆردومانکرا. سوپای روسیاش ئێستا هەمان ئەو سیاسەتە دڕندانەیەی رۆژئاوا لە (چیچانیا)دا پیادە دەکا. رۆژئاوا بەهەموو ریاکارییەوە بلیۆنەها دۆلاری وەك بەرتیلدایە رژێمەکەی (یەلسن/ پۆتین) بۆ رێگرتن لەهەڵگیرسانی شۆڕشی نوێ. سەرمایەداری ئیمرۆ کە ناتوانێ سوود لە تەکنەلۆژیای مەعلوماتو کۆمپیوتەر بەشێوەیەکی چڕوپڕ وەرگرێ گەواهی ئەوەیە کە گەیشتۆتە رێگایەکی داخراو: مانای ئەوەیە- وەك مارکس پێشتر ئاماژەی بۆ کردبوو- گەیشتۆتە ئاستی هەڵئاوسانی قەیرانی زێدە بەرهەمی: فائض الانتاج: overproduction. ئێستا ئۆڤەر پرۆدەکشن لەسەرجەم سێکتەرەکانی بەرهەمهێناندا وەك: دروستکردنی ئۆتۆمبیلو ئاسنو بواری کشتوکاڵو چیپسەکانی chips کۆمپیوتەرو شتەکانی دیکە، رەنگدەداتەوە، بەتایبەتی لە S.E.ASIa کەتیایدا دوو وڵاتی ئابووری بەهێزی وەك یابانو سین بەدەستیەوە دەناڵێنن. یابان لەدوا دەیەی پاش دارمانە ئابوورییەکەی 1989دابەزینی ئاستی بازرگانی لەتەواوی بوارەکانی ناوبراو پێوەی دیارە وێڕای هەوڵدانی بۆ باشترکردنی هەلومەرجە ئابوورییەکەیو خەرجکردنی 124 تریلیۆن یەن لەو پێناوەدا. قەرزی یابان دەگاتە 120٪ی GDP و سین یش لە 1992وە ئاستی ئابووریو رێژەی (نمو growth) ساڵ بە ساڵ نزمتربووە، بەتایبەتی ساڵی پار بەشێوەیەکی دراماتیکی رێژەی (نمو)ی دابەزیو تەنیا بە خەرجکردنی بڕە پارەیەکی زۆر لەلایەن حکومەتەکەیەوە تۆزێك هاتەوە سەرخۆی. ئەم داشکانە وەك سەدمەیەکی بەهێز بوو بۆ باشووری ئاسیا لەرووی ئابووریو کۆمەڵایەتیو سیاسییەوە. رێگا داخراوەکەی سەرمایەداری لەقەیرانەکانی چینی فەرمانڕەوا دا رەنگدەداتەوە کە لەسایەی سیستەمەکەی وەك نەخۆشخانەی جنۆکەی لێهاتووە، باس لەشۆڕشی نوێی پیشەسازی دەکەن، کەچی رووبەرووی کێشەی بێکاری خەڵکێکی یەکجار زۆر لەوڵاتە گەورەکانی سەرمایەداریدا دەبنەوە. ئەمە بێکاری سایکلیك (syclical : دووری) نییە، بەڵکو بێکارییەکی ئۆرگانیستراکچەرە (structural : بنیادی) کە جەرگەی کۆمەڵگە بنکۆڵدەکا. ملیۆنەهایان کاری درێژترو قورستر دەکەنو ملیۆنەهای دیکەش بەسواڵکردنەوە گەندەڵدەبن. ئەوانەی بیری ستراتیژی قووڵدەکەنەوە لەسەرمایەداری، گومانو زەنگی خەتەرناکی دایرزاندوون، هزرمەندانی وەك (جۆرج سۆرۆسو ك.گابرێتو میلتۆن فردیمان) هۆشدارییان داوە کە سیستەمی سەرمایەداری دەرمێ ئەگەر چارەسەرێك بۆخۆی نەدۆزێتەوە. لەکاتی قەیرانەکەی رووسیادا لە پایزی 1998، (سۆرۆس) وتی : سەرمایەداری خەریکە دووشەق ببێو سکانداڵ scandal: فضیحة) BSC بەسە بۆ مردنی سەرمایەداری: جیهانگیری سەرمایەداری لەسەر لمو خۆڵ بنیاد نراوە...

سەرچاوە: وەرگێڕدراوە لە ئینگلیزیەوە لە (ئینتەرنێتەوە):
marxism in the new millennium

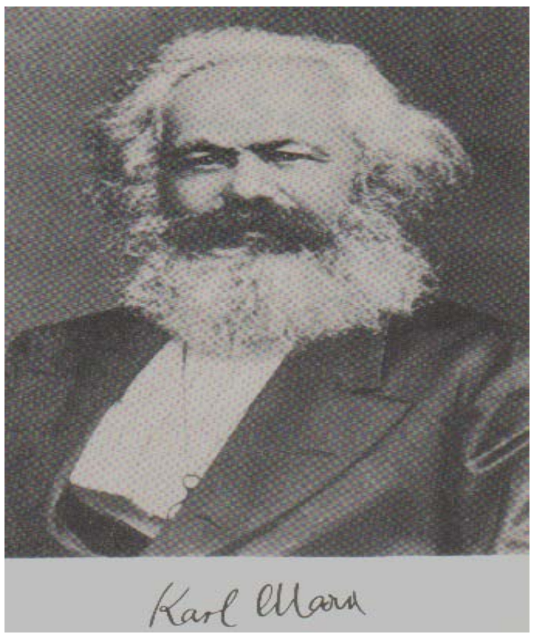

ئافرەتانو دیاردەی خۆسوتاندن

بێگەرد قەڵاتی

بۆکۆتایی هێنانو بنبڕکردنی دیاردەی خۆسوتاندن چی بکەینو چۆن رێگای لێ بگرین؟ بۆ ئەم پرسیارە چەندەها وەڵامو بێنەوبەردەی ئەوێ، زۆر لەماف پەروەرو رۆشنبیرانو دەزگاو ناوەندەکانی راگەیاندن لەهەوڵو کۆشش دان بۆ بنبڕکردنی سەرجەم ئەوکێشانەی کە رووبەرووی ئافرەتان ئەبنەوە، بگرە چەندین پەناشیان بۆدابین کردوون، یەکێك لە کێشە گەورەکان (خۆسووتاندنە) کە ئەمەش کێشەیەکی گەورەی کۆمەڵگاکەمانەو ئافرەتان لەمێژە خویان بەم کارەوە گرتووەو ئەنجامی ئەدەنو ناتوانن بەسەر رقو کینەی خۆیاندا زاڵ بنو ئەم کارە بنەبڕ بکەن، رۆژانە بەگشتی نەخۆشخانەکانی کوردستان لەبەشی ئافرەتان چەندین ئافرەتی سوتاو چارەسەر دەکەن یاخود هەندێکیان بەهۆی زۆری برینو ئازارەکانیانەوە گیان لەدەست ئەدەن، هەق وایە پزیشکەکانو پۆلیسی لێکۆڵینەوەی نەخۆشخانەکان (تەواری) (تحقیق) بە ووردیو بابەتییەوە وەربگرن بزانن ئایا هۆی ئەنجامدانی ئەم کارە لە کوێوە سەرچاوەی گرتووە؟ ئەنجام دەری ئەم رقو کینەیە بانگ بکرێتو بەتوندی سزابدرێ، چونکە هیچ کارێکی خۆکوژی لەخۆیەوە سەرچاوەی نەگرتووە، ئەم دیاردانە ئافرەتان خۆیان دایئەپۆشن گوایە بە ئامێرێکی ناوماڵ سوتاون لەکاتی کارکردنداو بیانووی بۆ دەهێنێتەوە. ئەی ئەوانەی لە چێشتخانەی بازارو هۆتێلو جێگاکانی تردا ئەم کارانە ئەکەن بۆ ناسوتێن؟ یان بۆ پەرەمێز لەوێ ناتەقێ؟ جا هیوادارین کە ئافرەتان چیتر ئەم کارە نەکەنو پیاوانیش رێز لەئافرەتانی ناوماڵ بگرنو چیتر نەیان چەوسێنەوەو دیل نەبنو پزیشکانیش ئەم کارانە لەبەرچاو بگرن کە ئافرەت بۆخۆی خۆی سووتاندووە. لەژێر فشاری دەرەکیو دەرونیدا، یان بەراستی لەکاتی کارکردندا بەشێوەیەکی نائاساییو کتو پڕ سووتاوە..

ڕۆشنبیریو سەرزەنشتیو ویژدان

ن/ شەهاب ئەحمەد و/سەربەست خالد/ کەلار

رۆشنبیری پێناسەیەکی دیاریکراوی نییە، ئینجا لەرووی زاراوەوە هەموومان رۆشنبیرینو لەبەرئەوەی بەشێوەیەکی زۆر یان کەم لەلایەك لەلاکانی زانیاری (المعرفە) کە دەزگاکان بۆ ئەم مەبەستە ئامادەی کردووە پسپۆرین بۆئەوەی پاڵ بەلێشاوێك بێ بران لەرۆشنبیری هەمە جۆرو جیاواز لەهەموو لایەنەکانی زانیاری (زانستی، مرۆڤایەتی) بۆ ئەوەی بەوە قەبارەیەك کە بۆ هەموو جومگەکانی ژیانو هەمە جۆرەکانی درێژبوونەوە دابمەزرێ، بەڵام لەهەموو ئەمانەدا ئەوەی مەبەستمانەو بەشێوەیەکی تەنهایی ئەوانەی لەلایەك یان لەبواری هەڵبەستەکانو یان لە رێکخستنی مرۆڤایەتیو پەیوەندییان بە ئایدۆلۆژیای (دەسەڵات)و مەبەستەکانیان کاردەکەن دیاری بکەین. لەبەرئەوە دەوری رۆشنبیر لەکۆمەڵگادا پاڵدەنا بەرەو دامەزراندنی جۆرێك لەتەبابوونی رەوشی (التوافق السلوکی) کە راوەستاوە لەسەر فرەیی ئاراستەکان لە ژیاندن-ێکی (معایشە) پۆزەتیڤانە بۆ دانانی جیوازییەکان بەرایەك (اتجاه) بێتە هۆی ئاستی بەردەوام بۆ بەرهەم هێنانی سەرکەوتنێك (تصعید) هەڵدەستێت بە کرداری (خلق) مەبەست لێی دیاری کردنی ئەو رێگایانەی ئەبا بۆ بەرهەم هێنانی هۆشیارییەکی گشتیو بەشێوەیەکی کاریگەر بەشداری دەکات لەدرووستکردنی رەوشێکی مرۆڤایەتی رێکخراو دەگەڕێتەوە بۆ مەبەستو ئامانجێك. لەبەرئەوە کە تێڕوانینێکی تێکڕایی لەبارەی مرۆڤو کۆمەڵگا ئەڕوات بەرێگایەکی ناواقیعی بۆ لەناو بردنێکی رێکخراو بۆ بینای سەرەکی بۆ دروستکردنو بەرهەمهێنانی (قیم ومثل) بە کرداری هاوکێش بوون لەگەڵ بەخشراوی سەرەکی (المعطی الاساسی) بۆ رێگای کۆمەڵگە لەبەرئەوە ناواقیعی بوون ئەبێتە هۆی کۆتاییەکی کەساس بۆ هۆشیارییەکی ساختە. رۆشنبیران رێگاو بەرنامەکانیان بەکارهێنا بۆ مەبەستێك پێچەوانەی ئەو مەبەستەی کە ئەبوایە بەکاربهێنێ بۆ پێکهێنانی رۆشنبیرێکی نیشتمانی پتەو بیناکراوە لەسەر دڵسۆزیەکی (یەك لارکەر) (قاطع) بۆ نیشتمان نەك تاکە کەس. لەبەرئەوە هەر قسەیەك ناتەواو دەبێت بێ سووربوون لەسەر بەرنامەی (خیانەت) کاتێك رۆشنبیر هەڵدەگەڕێتەوەو دەبێت بە کەرەنا- شەیپور (بوق) بۆ بەرگری کردن لە ئایدۆلۆژیایەك کە تاکە کەس گەورە دەکات (دیکتاتۆر). ئاسادەبێت تێیان بڕوانین لەبەرئەوەی رۆشنبیرن یان چی؟؟ ئەگەرهاتوو (رەفزکردن) لەسەرخستنی بوونی هەر ئیمکانیەتێك لە بنچینەدا گۆڕینی رێکخراوە فیکرییەکان هەستاوە بۆوازهێنان لەدەسەڵاتو رزگاربوون لێی بەپەنابردن بۆ ئازادی وشکاندنی هەموو ئەو تەگەرانەی کە لەبەرانبەر فیکر ماوە ئەمەش بەشێوەیەکی تەواو واتە، مژدەدان کە مردنی رۆشنبیر هەردەمێنێ. هەروەها ناتوانین بەزۆر واپیشانبدەین کە ئەمانە رۆشنبیرن بەڵام دەتوانین گشتاندن سیفەتی ئوستادی ئایدوژیای ساختە. لەسەریان،و دامەزراون بۆئەوەی (ئایدولوژیای پاڵەوان)و دانانی بەتەنها ئایدولۆژیا. بەبێ پێچو پەنا ئەم رۆشنبیرانە مەشقیان پێ کراوەو پەسەند کراوە بۆئەوەی هەستن بەدەوری خۆیان لەدەزگا پیشەییەکان مەبەست لێی ئامادەکردن ئەوانییر لەپسپۆرە جیاجیاکاندا (پیشەسازی، کشتوکاڵ، تەندروستی... هتد) لەبەرئەوەی پێویستە لەسەرمان لەرۆشنبیری ئینتمایەکی مرۆڤایەتی دروست بکەین ملکەچ نەبێ بۆ هیچ سیبەرو دەزگایەك پوختەی قسە لەسەرەتاو کۆتاییدا ئینتیمای تەنها بۆ خاوەنەکەی بێت. لەبەرئەوە ئاشت بوونەوە هەڵوێستێکی کرداری (گونجاندن)ی نییە بۆ پێشکەشکردنی نموونەی رۆشنبیری تازە هاندەربێت لەسەر دڵەڕاوکێ لەبارەی یەکگرتنێکی (مرتحل) لەنێوان سنوورو ئاستی جۆراوجۆر لەهۆشیاری یەك کە هەستاوە لەسەر بەردانی پریشك (شرارە)و ئاگرێکی گەورەو بەشێوەیەکی خێرا لەدەروونی مرۆڤی هەڵگیرسانو بەگشتی رەهەندەکان دەبرێت بێ ئەوەی بتوانین گوێڕایەل بێت بۆ سنوورەکەی سەرەڕای ئەوەی سنووردار بوونی (بابەت زۆری- التشکیل)و مەبەست لێی دانانی رەهەندێکی راستو دروست بۆ کرداری جیناکردن بۆ مرۆڤ. ئینجا دوورنییە هەستانی رۆشنبیر بە دروستکردنی هاوسەنگی (الانوی) بەرانبەر کۆمەڵی (الجمعی) لەئاست دروستکراوە لەسەر بەندکردنی ساختەو خراپ وەك رەهەندێکی نێگەتیڤانە بەوە ویژدانێکی ئامادە بۆ هەڵقوڵانی مرۆڤێکی شارستانی هەستاوە لەسەر گرژبوونی سەرنجێك لەهەوڵدانێك بۆ دروستکردنی وژدانێکی گشتی، ئینجا رۆشنبیری بینایەکی دەروونیە دامەزراوە لەسەر شێوەو خەونی جیاوازو بەشێوەیەکی قووڵ لەبیرو هۆش هەڵدەکەیت بۆ دروستکردنی خەرەند بە پێچاوپێچی جیاوازەوە بە گەیشتن بە گشتگر کە هەستاوە لەسەر کۆتایی وەك دامەزرێنەرێکی رزگاری (نادیار) (ئامادە) هیچ مەرجێکی نییە بێجگە لە (عقل). پوختەی قسەمان هەچی بینای فیکری رابردوو هەیە دامەزراوەرێك نەکەوتنێکی گەمژا نەیە بەشێوەیەکی گشتی کاریگەرێتی مرۆڤ داخراوەو داهێنەری هێنراو (صادر) کردن بۆ بەرژەوەندی پرۆژەو پرسیارەکانی (تاکەکەس). ئابلوقەدانێکی کرداریانەو مەبەستدار بوو بۆ پەراوێزکردنی رۆشنبیرو دانانی لەناو هەر دەزگایەك (پیشەسازی، کشتوکاڵ، تەندروستی،... هتد)و بۆ دانانو شیکردنەوەو رازاندنەوەی پرۆژەو پرسیارە کانی (تاکەکەس بیرمەند) بەوە هەر رامانێکی راستەقینەی بزردەکاتو تەگەرەو دامرکاندنەکان دروست بکات بۆ راوەستاندنی مێژووو واخۆی نیشان دەدات (کە لەبیری چۆتەوە)(کە چەرخی مێژوو بەهێزترەو یەکێك لەئامرازەکانی مێژووی رۆشنبیرییەو ئەوە بەشێکی گرنگ زیندەکارییە، هەڵسەنگاندنە لەلا گەورەکەی رەخنەییە،و لەرووی کۆمەڵایەتی هەڵدەستێت بە دەوری سەرکردایەتی لەپێشاندانی شارستانیەت وەك چەمکێك بەرانبەر زیرەکی دژی گەمژەیی.

لە (طریق الشعب)ەوە، ژمارە 50، تموزی 2004